

Agro Nyt

Udvidet nummer

Et månedligt nyhedsbrev fra Schiller Institutet

årgang 12 nr. 9

september 2000

STEM NEJ!

I efteråret og vinteren 1997 oplevede Asien et økonomisk og finansielt stormvejr, der ændrede millioner af menneskers liv og levevilkår. Land efter land fik både nationaløkonomi og valuta revet op med rode. Almindelige mennesker så deres livsopsparring fordampe som dug for solen og deres økonomiske eksistensgrundlag styrte i grus. Da stormen var på sit højeste, opdagede de enkelte landes regeringer og politiske ledere til deres rædsel, at USA og Den internationale Valutafond koldt og kynisk spændte ben for ethvert forsøg på at mildne stormens anslag mod den almindelige befolkning. »Naturen« skulle have lov at gå sin gang. Tredives års økonomisk opbygning lå i ruiner.

En sådan nedtur vil de asiatiske lande ikke opleve én gang til. Derfor har de ti medlemslande i den sydøstasiatiske samarbejdsorganisation ASEAN sammen med Kina, Japan og Sydkorea dannet en ny økonomisk organisation kaldet »ASEAN plus 3«. I første omgang skal den være et fælles værn imod en ny økonomisk krise. I anden omgang, et nyt asiatisk finanssystem, med en egen valutafond og egne økonomiske kriterier, uafhængigt af politiske og økonomiske diktater fra Vesten.

Asien forbedrer sig altså på en ny finanskrise. Det gør vi ikke i Vesten. Vore egne politiske ledere ser tilsyneladende intet problem i historiens største boble på aktiemarkedet i Wall Street. Man er heller ikke bekymret over, at verdens mest dominerende økonomi, USA, kører med et dundrende underskud på betalingsbalancen. Mere end én milliard dollars om dagen. Samtidigt vokser den private gældssætning i USA fire gange så hurtigt som det amerikanske bruttonationalprodukt. Og på verdensplan er den samlede værdi af kortfristede finanspapirer nu ti gange så stor som det globale BNP. Oveni skal så lægges mellem- og langfristede finansielle fordringer. Alt dette kan udløse et finanskrak med efterfølgende global hyperinflation. Et Weimar-Tyskland 1923 på verdensplan.

Vi har valgt at bringe Lyndon LaRouches responsum til landene bag »ASEAN plus 3«, som vort bidrag til den danske debat forud for folkeafstemningen den 28. september. Hans advarsel til de asiatiske ledere imod at fæste lid til en »kurv af valutaer« gælder i lige så høj grad det europæiske monetære projekt. En valuta uden hold i den fysiske økonomi vil være værdiløs, hvad enten den hedder krone eller euro. Den fælles mønt har sin historiske rod i et økonomisk system og en politisk verdensorden, der er dømt til snarlig undergang. Derfor bør Europa også tage skridt til at beskytte sig imod et finansielt ragnarok og dernæst påtage sig et politisk lederskab i etableringen af et helt nyt finanssystem. Men så skal de gamle fejltagelser først fejles af bordet. Det kan vi hjælpe med til, ved at stemme nej den 28. september.

KURSK-AFFÆREN

Den **12. august** sank **Ruslands** nyeste og mest moderne atomdrevne undervandsbåd, **Kursk**, under en flådeøvelse i **Barentshavet**. **118** besætningsmedlemmer omkom. *Agro-Nyt's* samarbejdspartner *Executive Intelligence Review, EIR*, har på baggrund af artikler i den russiske og internationale presse stykket følgende hændelsesforløb sammen:

Sidst på eftermiddagen **lørdag** den **12. august** meddeler Kursk som planlagt flådekommandoen i **Murmansk**, at første fase i en øvelsessekvens, der involverer affyringen af et krydsermissil og en torpedo imod et identificeret mål, var afsluttet. Da flådekommandoen ikke modtager klarmeldingen fra anden fase, og da Kursk ikke svarer på radiosignaler, indledes en eftersøgningsaktion. På dette tidspunkt registrerer en seismisk målestation i **Norge** og tre vestlige spionfartøjer, som følger flådeøvelsen, tre meget kraftige eksplosioner. Nordflådens kommando informerer den russiske forsvarsminister **Igor Sergejev** om den manglende kontakt til Kursk, og tidligt søndag morgen, den **13. august**, videresendes meddelelsen til præsident **Vladimir Putin**.

18:40 søndag aften lokaliserer den russiske atomkrydser **Pjotr Velikij** den sunkne ubåd på bunden af Barentshavet. Men ifølge flere russiske aviser og nyhedsbureauer ligger der også en uidentificeret fremmed ubåd ved siden af Kursk. Præsident Putin bliver informeret, og han tager, via den »varme linie«, kontakt til **USA's** præsident **Clinton**. Kilder i **Washington** har overfor *EIR* bekræftet, at en sådan telefonsamtale fandt sted. Indholdet af samtalen er i sagens natur fortløbig, men i de efterfølgende dage er trafikken tæt på tværs af **Atlanten** (den **17. august** lander chefen for den amerikanske efterretningstjeneste, **CIA**, **George Tenet**, i **Moskva**, og samtidigt ankommer en delegation af højtstående russiske flådeofficerer diskret i Washington). Den **14. august** udsender den russiske flådeledelse en officiel meddelelse om, at Kursk er sunket. Ifølge admiral **Vladimir Kurojedov** er ubåden stødt sammen med et fremmed fartøj, muligvis en ubåd.

Både forsvarsminister Sergejev og præsident Putin har gentagne gange understreget, at de russiske myndigheder stadig anser en kollision med et fremmed fartøj som den sandsynligste årsag til Kursks forlis. En officiel undersøgelse skal udrede det faktiske forløb. Flere russiske aviser fremlægger spekulationer om, at den første og mindste eksplosion blev udløst ved selve kollisionen, mens de to store blev udløst, da Kursk med stor fart ramte havbunden.

Den **20. august** bragte avisen *The Straits Times* i **Singapore** en artikel af den amerikanske journalist **John Helmer**. Han gik voldsomt i rette med de vestlige mediers angreb på præsident Putin og den russiske flådeledelse for at have handlet alt for langsomt og for at have holdt hændelsen hemmelig for offentligheden. Helmer påpegede, at de første **48 timer** efter Kursks forsvinden til forveksling lignede indledningen til en krig. Der var fremmede ubåde i farvandet (to amerikanske og én britisk -red.), der var registreret kraftige eksplosioner, og et af flådens vigtigste fartøjer var forsvundet. Ifølge Helmer måtte flådeledelsen og præsident Putin være helt sikre på, at der ikke var tale om en krigshandling, før man gik til offentligheden.

Samme tema blev fremført af den russiske internetavis *Pravda.ru*. Den **22. august** skrev avisen på sin forside: »Tredje Verdenskrig kunne være startet i lørdags«. Ifølge *Pravda.ru* kunne den russiske flådeledelse ikke umiddelbart udelukke,

at de registrerede eksplosioner var resultatet af et torpedoangreb. Man havde klare indikationer på fremmed ubådsaktivitet nær Kursk. Derfor var det en **25 minutters** fortløbig samtale mellem Putin og Clinton, der forhindrede en militær eskalering. De to præsidenter skulle desuden være blevet enige om at behandle hele affæren så diskret og udramatisk som overhovedet muligt. Ifølge avisen var det én af årsagerne til, at præsident Putin valgte at blive i sin sommerbolig i de efterfølgende dage.

Umiddelbart efter forliset udpegede flere russiske medier den amerikanske atomubåd **USS Memphis** som den mulige anden part i et sammenstød. Memphis anløb **Bergen** den **18. august**. Ifølge de russiske aviser for at få udbedret skaderne efter uheldet; ifølge den amerikanske marine for at indhente proviant og give besætningen landlov.

»PEARL HARBOR« I RUSLAND

De vestlige mediers dækning af tragedien i **Barentshavet** lå desværre langt fra virkelighedens verden. Den russiske befolkning var naturligt nok i chok over tabet af **118** unge søfolk, og i en sådan situation er det ikke svært at finde vrede mennesker på gaden i **Moskva**, der i deres fortvivlelse retter en anklagende finger mod landets præsident. Men billedet af en befolkning på nippet til at rejse sig i oprør mod landets ledelse var ganske enkelt ikke i overensstemmelse med virkeligheden. Det var et farvet billede, de vestlige medier ukritisk havde klippet fra deres kolleger på de russiske tv-stationer. Man »glemte« belejligt, at disse medier længe inden **Kursks** tragiske forlis havde indledt en smædekampagne imod præsidenten. De berygtede russiske oligarker, hvoraf nogle sidder tungt på de russiske tv-stationer, tilhører ikke præsident **Putins** fanklub, for nu at sige det mildt.

Den **23. august** henvendte præsident Putin sig direkte til den russiske befolkning i en landsdækkende tv-tale. I stærke patriotiske vendinger opfordrede han den russiske befolkning til at stå sammen med landets politiske ledelse i en genopbygning af landet. Han udtrykte sin fulde tillid til landets hær og flåde, og han angreb de russiske rigmænd for deres hykleriske forsøg på at købe sig politisk goodwill gennem pengeindsamlinger til søfolkernes familier. Forud for Putins tale havde **18** ledende oppositionspolitikere, kulturpersonligheder, videnskabsfolk og repræsentanter for den russiske ortodokse kirke udsendt en følelsesladet appel til befolkningen om nationalt sammenhold. Med henvisning til **Ruslands** lange historie af lidelser, nederlag og sejre, appellerede de til befolkningen om nu at gå i krig imod landets politiske og økonomiske forfald.

Tabet af Kursk har fået det russiske politiske spektrum til at rykke tættere sammen, og tragedien i Barentshavet er ved at få samme mobiliserende virkning på den russiske befolkning, som **Japans** angreb på **Pearl Harbor** fik på den amerikanske befolkning i **1941**. Det bliver **Vesten** nødt til at forholde sig til. Det russiske lederskab vil desuden fastlægge en fremtidig strategisk politik ud fra en antagelse om, at det var en vestlig ubåd, der nedsejlede Kursk den **12. august**. Uanset hvad vi i Vesten måtte mene om den sag! Det samme skete i **Kina**, da **USA** bombede den kinesiske ambassade i **Beograd** den **7. maj** sidste år. Mens de øvrige vestlige lande accepterede USA's forsikringer om, at det var en beklagelig fejltagelse, så man helt anderledes på sagen i **Beijing**. Derfor blev Kinas forhold til USA og Den

fortsættes side 15

Om en kurv af fysiske varer: Handel uden valuta

af Lyndon LaRouche, den 18. juli 2000.

Med undtagelse af de sædvanlige ballademagere og økonomiske ignoranter er indflydelsesrige kredse i det meste af verden stadig mindre tilbageholdende i deres advarsler om, at verdens nuværende finans- og betalingssystem er mere end overmodent til et hurtigt kædereaktions-lignende sammenbrud. I stadig større grad spørger relevante kredse i verden udenfor USA sig selv, hvordan det nuværende system kan erstattes og med hvad.

Derfor har Øst- og Sydøstasien taget modigere og modigere skridt i deres søgen efter en erstatning. Denne udvikling har været i gang siden Malaysia, under ledelse af premierminister Mahathir bin Mohamad, stod fast på en genindførelse af kapital- og valutakontrol, med klar succes. De seneste ugers vedvarende og desperate provokationer fra den amerikanske finansminister Larry Summers og den evigt siddende bestyrelsesformand for Den amerikanske Føderalbank, Alan Greenspan, har sat lignende diskussioner i gang uden for Asien. Disse skridt peger i stadig større grad i retning af fremtidige regionale økonomiske samarbejdssystemer. Når den nuværende Internationale Valutafond, IMF, af egen drift er gået i opløsning, eller nådefuldt blevet taget under konkursbehandling, kunne sådanne regionale tiltag, hvis de koordineres, fungere som grundstenene i et nyt verdensomspændende finans- og betalingssystem.

Blandt de mange ledende økonomer, som for tiden undersøger mulighederne for regionale alternativer til den

konkurstruede IMF, har enkelte foreslået, at man ved genindførelsen af et finanssystem med relativt faste valutakurser indsætter en »kurv af valutaer« i rollen som reservevaluta, i stedet for at genindføre et absolut fastkurssystem med en guldbaseret dollar som reservevaluta, som man havde det i perioden 1944-66. Det mest prominente forslag i den retning er udgået fra den gruppe af asiatiske lande, der i dag kalder sig »ASEAN plus 3« [de 10 medlemmer af den sydøstasiatiske samarbejdsorganisation, ASEAN, samt Kina, Japan og Sydkorea -red.]. Andre forslag er kommet fra kredse i Europa, og en lignende diskussion er under udvikling blandt medlemslandene i Organisationen af den Islamiske Konference.

Visse ledende kredse i Europa har rettet deres opmærksomhed mod de særlige trækingsrettigheder (SDR) indenfor IMF og det europæiske monetære samarbejde, EMS, som Frankrigs daværende præsident Giscard d'Estaing og Tysklands daværende forbundskansler Helmut Schmidt fik indført i slutningen af 70'erne. Det kan være nyttigt at sammenligne disse tidligere beslægtede tiltag med mit eget forslag til en International Udviklingsbank, IDB, fra midten af 70'erne, der dengang mødte massiv modstand fra blandt andre USA's tidligere udenrigsminister Henry A. Kissinger.

Både i og udenfor Europa er der i dag bred enighed om, at Franklin D. Roosevelts og USA's initiativer til en reorganisering af finanssystemet umiddelbart efter 2. Verdenskrig førte til et ganske velfungerende system, til både USA's og

Landene i »ASEAN plus 3« diskuterer muligheden af at indføre en »kurv af valutaer« som en beskyttelsesforanstaltning imod valutaspekulation. Hertil replicerer LaRouche: »[J]eg er – dog med en vis forståelse – uenig i forslaget om, at en kurv af valutaer kunne blive et funktionsdygtigt indslag...«. Til venstre: Japans finansminister Kiichi Miyazawa; øverst: Malaysias premierminister Mahathir bin Mohamad; til højre: Indonesiens præsident Abdurrahman Wahid.

Vesteuropas fordel. Systemet fungerede udmærket helt frem til det skæbnesvangre år 1963, hvor Tysklands forbundskansler Konrad Adenauer blev tvunget til at gå af, USA's præsident John F. Kennedy blev myrdet, og Frankrigs præsident Charles de Gaulle blev udsat for et ødelæggende pres fra adskillige attentatforsøg og politiske angreb, der fortsatte helt frem til det urolige kulturelle og økonomiske paradigmeskifte, der fandt sted i årene 1967-69¹.

Blandt de mange, som finder det bydende nødvendigt, at vi hurtigst muligt vender tilbage til de økonomiske principper og internationale finansaftaler om faste valutakurser, der gjaldt før 1971, er der udbredt forståelse for, at den amerikanske dollar anno 2000 er en noget afdanket størrelse i sammenligning med den velanskrevne amerikanske økonomi og dollar, der eksisterede, medens præsident Kennedy stadig var i live. Dertil kommer frygten for, at dollarens værdi under en ny amerikansk regering, ledet af George W. Bush eller mindre sandsynligt af Al Gore, hurtigt vil falde til hidtil usete dybder. Endelig, har de relevante kredse i både Europa og Asien forlængst noteret sig, at den mest iøjnefaldende modstand imod reetableringen af et fastkurssystem faktisk kommer fra USA. *Blandt andet derfor, er det blevet bragt på bane, at det nye og hårdt tiltrængte finans- og handelssystem burde lade en kurv af valutaer erstatte den (i perioden 1945-65) guldbaserede dollar i rollen som reservevaluta.*

Jeg er enig i, at særlige trækningsrettigheder, SDR, kunne spille en fremtrædende rolle blandt de mange tiltag, der er nødvendige i en økonomisk genopbygning; men jeg er – dog med en vis forståelse – uenig i forslaget om, at en kurv af valutaer kunne blive et funktionsdygtigt indslag i denne stærkt påkrævede reform. I stedet for den omtalte kurv af valutaer foreslår jeg følgende totrins handlingsplan til etableringen af et nyt verdensomspændende betalings- og handelssystem baseret på faste valutakurser.

Jeg foreslår, at vi strukturerer diskussionen om disse spørgsmål på følgende måde: Lad os for nærværende blive enige om, at dagsordenen for de foreslåede reformer entydigt organiseres omkring en forståelse af, at den finanskatastrofe,

der allerede er under udvikling, kun kan afværges gennem to på hinanden følgende, men delvist overlappende skridt.

Det skal understreges, at lige siden den amerikanske regering indtog en tragisk fejlagtig holdning under finanskonferencen i Washington i oktober 1998, har den ikke alene forladt sine tidligere overvejelser om at tage ansvaret for en gennemgribende finansreform, men den har aldeles stædigt skubbet i retning af en verdensomspændende hyperinflationær finansspiral, som på det seneste har antaget en form, der nøje svarer til den, der ledte til hyperinflationen i Weimar-Tyskland i marts-november 1923². Sammen med de katastrofale politiske konsekvenser af Nato's nylige krig i Jugoslavien har den fortsatte amerikanske finanspolitiske dårskab undermineret USA's diplomatiske muligheder for at spille en konstruktiv lederrolle i en global finansreform.

USA's kredibilitet og politiske lederskab er degenereret siden oktober 1998, og i det lys må en gennemførlig reform, hvis den overhovedet skal finde sted, komme i to på hinanden følgende regionale og globale faser.

Første fase kan beskrives gennem den igangværende diskussion blandt repræsentanter for landene i »ASEAN plus 3« om en genoplivning af den tidligere japanske finansminister Eisuke Sakakibaras forslag til oprettelsen af en *Asiatisk Valutafond, AMF*. Det er tanken, at denne institution ikke alene skal indgå som et forsvar imod spekulative finansielle angreb fra hedgefonde og andre spekulanter. Den skal også fremme en hårdt tiltrængt indsats for at forbedre handlen med fysiske varer og udvekslingen af kapital mellem de asiatiske lande. I denne første fase vil vi opleve lignende regionale grupperinger af lande rundt om på kloden, der samarbejder og delvist overlapper hinanden, og som udvikler fælles økonomiske standpunkter.

Den anden fase vil være en reetablering af en effektiv global monetær organisation med faste valutakurser som erstatning for det nuværende insolvente IMF-system. Denne anden fase vil betyde en etablering af et nyt finanssystem på basis og initiativ af de involverede regionale grupperinger af lande.

Derfor må spørgsmålet om en »kurv af valutaer« ses på baggrund af denne totrins handlingsplan og det faktum, at den udgør verdens eneste egentlige fremtidsudsigt, hvis verden overhovedet har en sådan i de kommende årtier. Problemet er således følgende:

Så længe IMF-systemet og dets mangeartede attributter eksisterer i sin nuværende form, vil forsøget på at lade en »kurv af valutaer« indtræde i den rolle, dollaren havde i perioden 1945-63, være en fælde og ikke en løsning. Men verden kan heller ikke vente med at tage nogle stærkt tiltrængte forholdsregler imod de værste effekter af den igangværende globale finanskatastrofe, indtil en omfattende finansreform er blevet gennemført. Det er derfor på nuværende tidspunkt helt afgørende, at der tages midlertidige forholdsregler, som fungerer helt og aldeles udenfor det nuværende dødsdømte »globaliserede« finanssystems tilsyn og kontrol.

Derfor er vi i dag nødt til at se finansreformen som en totrins proces. Den første fase er opblomstringen af regionale blokke, der enten opererer udenfor eller parallelt med det eksisterende IMF-system. I den anden fase vil disse regionale blokke spille en vigtig rolle i udskiftningen af det allerede håbløst bankerotte IMF-system. I mellemtiden må de regionale blokke tage forholdsregler, der omhyggeligt undgår de ødelæggende virkninger, der ville være resultatet, hvis de blev viklet ind i det allerede dødsdømte IMF-system. En klog mand låser sig ikke inde i sin kahyt på H.M.S. Titanic, når skibet allerede er i færd med at synke. *Overgangen må baseres på økonomiske værdier, der eksisterer uafhængigt af det nuværende IMF-system, og som med sikkerhed kan overleve det.*

Hvad er der i den kurv?

I vurderingen af en hvilken som helst kurv af valutaer, så stil spørgsmålet: »Hvad er hver enkelt af disse valutaer værd?« Et omhyggeligt formuleret svar ville være: »Enhver kombination af disse valutaer ville være en lige så sund investering, som den tyske Reichsmark var det i begyndelsen af juli 1923«. Med andre ord, hele det nuværende globale finanssystem er grebet af en accelererende hyperinflation i nominelle finansaktiver. Systemet er lige nu fanget i en kritisk grænsetilstand. Vi står på randen af en almen disintegration af det nuværende globale system, inklusive de fleste ledende landes valutaer, med Kina og få andre undtagelser.

Alle fremsynede politiske programmer må udformes, så de beskytter de nationale regeringers kreditter fra at blive

trukket ned i det pløre, som det nuværende system meget snart begravnes i. Kort sagt, følgende gode råd: »Kast ikke gode penge ned i kloakken efter dårlige«.

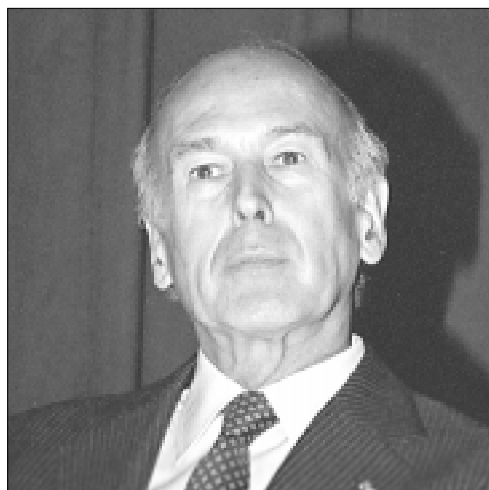
Enhver sund økonomisk beslutning nu må tage udgangspunkt i det afgørende faktum, at de styrende finansielle institutioner tydeligvis er så håbløst insolvente, at verdensøkonomien ikke står til at rede, med mindre man afskriver adskillige tusinder af milliarder dollars fra de nuværende massivt oppustede konti over finansielle værdier. Med andre ord, udestående finansielle fordringer må i praksis bringes i overensstemmelse med en anslået værdi af verdens nuværende fysiske varer i den samlede globale produktion. Uden en sådan dramatisk reduktion i de nominelle finansielle fordringer vil en økonomisk genopbygning efter den frembuldrende globale depression slet ikke være mulig. Op mod 400.000 milliarder dollars i stadig eksisterende nominelle finansværdier verden over må enten helt fjernes fra bøgerne eller reduceres gennem diverse konkursbehandlinger til blot en brøkdel af deres nuværende værdi i varer.

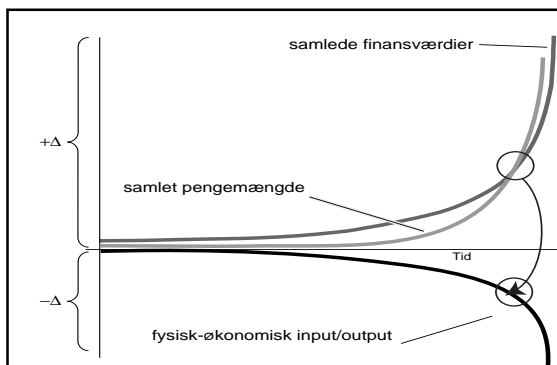
Alle fordringer i form af finansielle derivater, i særdeleshed de såkaldte »over-the-counter« OTC-derivater, skal afskrives over én kam. Det samme gælder fordringer på baggrund af »junk bonds« og andre lignende spekulative påfund. En anseelig del af den internationale gæld, der er skabt gennem kunstige bogføringstricks og en administrativ udnyttelse af det flydende valutasystem, og ikke gennem faktiske indkøb, må simpelthen slettes. Der skal også foretages massive nedskrivninger af oppustede værdier i jord og fast ejendom. Endog ærlig gæld, herunder statsgæld, må for en stor dels vedkommende omlægges. Som helhed skal den samlede mængde af finansielle fordringer skæres ned til et omfang, hvor de samlede gældsbetalinger svarer til den politiske målsætning for økonomisk vækst, der var gældende i Vesteuropa og USA i perioden 1945-65.

Det væsentligste mål med en sådan finansiel og pengemæssig reorganisering må være at genskabe og bevare beskæftigelsen, forbruget og produktionen, i særdeleshed hvad angår produktion og forbrug af fysiske varer. Nettovæksten i fysiske varer, og den tilhørende infrastruktur per indbygger og per kvadratkilometer, må vedligeholdes. Dette vil være i overensstemmelse med de politiske mål, som regeringerne i USA, Frankrig og Tyskland satte sig under præsident John F. Kennedy, præsident Charles de Gaulle og forbundskansler Konrad Adenauer. Den tiltrængte reorganisering af det nuværende internationale finans- og betalingssystem skal med

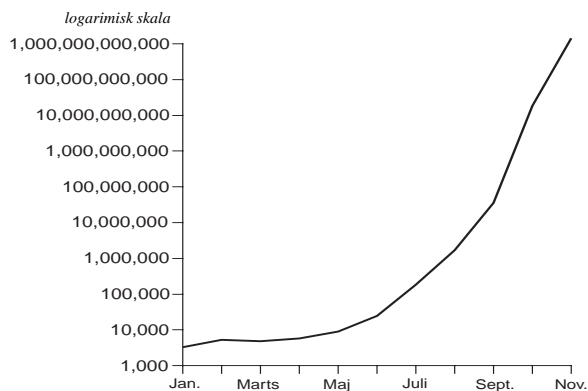

I slutningen af 70'erne skabte Tysklands daværende forbundskansler Helmut Schmidt (til venstre) og Frankrigs præsident Valery Giscard d'Estaing (til højre) det Europæiske Monetær-System, EMS, der på mange måder kan sammenlignes med LaRouches opfordring til etableringen af en International Udviklingsbank, IDB, fra 1975.

Figur 1A: LaRouches »tre dobbelte kurve«. Når væksten i pengemængden overstiger den accelererende værditilvækst i finanspapirer, går økonomien ind i hyperinflation, som i Weimar-Tyskland 1923.

Figur 1B: Hyperinflation i Weimar-Tyskland i 1923: Engrospriser (1913=1).

andre ord være en strukturreform, hvor sammensætningen af de forskellige kategorier indenfor beskæftigelse, investering og kreditgivning atter underlægges mål og standarder, der svarer til den målsætning, regeringerne dengang sigtede efter.

Disse tilsyneladende drastiske og pludselige indgreb repræsenterer ikke bare politiske valgmuligheder. Disse indgreb er nu blevet en forudsætning for at bevare noget, der forsat fortjener betegnelsen et »moderne civiliseret liv«.

For dem, der endnu ikke helt har gennemtænkt alle relevante kendsgerninger, kan det synes overdrevent, når man advarer om, at uden en drastisk finans- og pengepolitisk reorganisering, og uden en tilbagevenden til investeringer i produktionen af fysiske varer, vil hele kloden meget snart blive kastet ned i en dyb, sort middelalder. Et frit fald til noget, der minder om afrikanske forhold, hvor den samlede verdensbefolkning over de næste årtier sandsynligvis vil synke ned under én milliard mennesker. De dybt bekymrende meldinger om, at alle lande er truet af nye regionale og globale infektionssygdomme, burde fortælle selvstændigt tænkende regeringer og institutioner, at det står rivende galt til med verdensøkonomien som helhed.

Der findes næppe én eneste kvalificeret specialist, som har undersøgt de fysiske og andre relaterede årsager til stigningerne i den potentielle relative befolkningstæthed (og forventet levealder) i Europa og Amerika siden det 15. århundrede, der vil anse denne advarsel for det mindste overdreven. Hvis vi betragter den kumulative udvikling i infrastruktur og produktionsteknologi siden den sorte middelalder i midten af det 14. århundrede, burde det stå klart for os, at siden midten af 60'erne har den politiske tendens under IMF-systemet vendt den langvarige opadgående befolkningsudvikling, som indtil 1966-71 havde domineret lange perioder i den europæiske civilisation over mange foregående århundreder. Under IMF-systemet har vi siden midten af 60'erne oplevet et accelererende skift i nedadgående retning i investeringerne i teknologier, der er relevante for den demografiske udvikling, og hvis ikke det vendes ganske brat, vil vi indenfor ganske kort tid stå på randen af en global demografisk katastrofe.

Selv på dette fremskredne tidspunkt kan vi undgå en sådan katastrofe, hvis verdens førende nationer blev enige om foranstaltninger, der ville bringe de verdensøkonomiske relationer ind i et samarbejde, der modsvarer det, der opstod mellem USA og Vesteuropa i perioden 1945-65. Det ville være tilstrækkeligt at vende tilbage til en politisk praksis,

som kan sammenlignes med det vi i USA og Europa gjorde ganske godt, med enkelte op- og nedture, i efterkrigsårene. I dag er det nødvendigt at tilføje en advarsel om, at et sådant samarbejde må baseres på et sandt, og stort set globalt, partnerskab med de nationer, der indtil nu har været de fortsatte ofre for kolonialismens arv, herunder det nu insolvente IMF-systems almindelige praksis.

Hvis processen omkring »ASEAN plus 3« udvides til et bredere samarbejde over hele Eurasien, vil man med deltagelse af et af verdens førende teknologieksporere lande, Japan, stå med noget, der for alle de deltagende lande nærmer sig et »komplet« økonomisk grundlag for en høj vækstrate i arbejdskraftens produktivitet, målt i fysiske termer per indbygger. Jeg håber inderligt, at USA, trods det sørgelige udvalg af kandidater til det amerikanske præsidentvalg, vil komme ud af den kaotiske og kvalmende politiske proces med en regering i år 2001, der er fornuftig nok til at ville indgå som partner i et samarbejde af den type, som ASEAN plus 3 lægger op til.

For at nå dertil i tide er visse indledende skridt helt uomgængelige, og for at finde frem til de nødvendige foranstaltninger, må vi tage nogle værdifulde erfaringer fra tiden før verden gled ind i det nuværende IMF-styrede »flydende« valutasystem i betragtning. Vi må løsrive os fra de seneste tredive års katastrofale politiske forandringer og i stedet tage ved lære af de succesrige erfaringer, vi har fra perioden 1945-1966.

Vi befinder os altså i en situation, hvor selv mange af verdens førende valutaer enten helt må skrives ud af regnskabet eller blive sat under en konkursbehandling indenfor det nye verdensomspændende finanssystem. I denne overgangsperiode skal mange af de nuværende førende valutaer enten systematisk reorganiseres eller erstattes af nye møntenheder med tilhørende kreditfaciliteter. Disse valutaer kan kun reorganiseres eller nyskabes, hvis den nuværende udvikling i retning af »globalisering« vendes gennem en genoplivning af suveræne nationalstaters magt til at skabe kredit.

Det er vigtigt at forstå, at denne reorganisering ikke bare er et radikalt og urealistisk forslag, som mange hidsige og hysteriske monetarister påstår det er. Som jeg allerede har påpeget: Enten gør vi det her frivilligt og på en rationel måde, eller også vil chokbølgerne fra et nært forestående verdensomspændende finansielt, økonomisk og socialt kaos gøre det for os, hvad enten vi kan lide det eller ej.

Vi har været i lignende situationer nogle gange, i det 20. århundrede vi lige har forladt, men den finanskriser, vi står

overfor i dag, er større, dybere og mere omfattende end noget, vi tidligere har set. Som det også var tilfældet et par gange i løbet af det 20. århundrede, bliver vi tvunget til at opløse insolvente valutaer og erstatte dem med nye; nye pengesystemer, der skabes på grundlag af nationalstaters suveræne magt.

Det skal indrømmes, at der for tiden hersker en hysterisk modstand imod en sådan reform. Den finder man bl.a. hos indflydelsesrige finansoligarkiske kredse, der i dag har indtaget den samme holdning, som i 1933-34 fik de anglo-amerikanske finans kredse til at reagere på udbruddet af depressionen ved at hjælpe Adolf Hitler til magten i Tyskland. At det er relevant i denne sammenhæng, ser man tydeligt i forskellen på de forslag til en finansreform, som det tyske Friedrich List Selskab vedtog i 1931, og den økonomiske politik, som Hjalmar Schacht og von Papen samt deres udenlandske forbindelser, som blandt andre Montagu Norman i Storbritannien og Brown Brothers i New York, rent faktisk fik gennemtrumfet.

Nutidens monetaristiske modstandere af de nødvendige reformer finder man i kredsene omkring Mont Pelerin Society, som f.eks. Storbritanniens tidligere premierminister Margaret Thatcher, den amerikanske Heritage Foundation samt de radikale frihandelsfanatikere i Den amerikanske Kongres. De er de moderne udgaver af 20'ernes og 30'ernes Norman og Schacht. I USA er det folk som finansminister Larry Summers, føderalbankdirektør Alan Greenspan og kredsene omkring »opinionseksperter« Dick Morris. Hvis disse finansoligarkiske fortalere fik deres vilje, ville verden meget snart se regimer og leveforhold langt værre end det, Europa oplevede under Adolf Hitler. *Og det er i den sammenhæng, at de to amerikanske præsidentkandidater, George W. Bush og vicepræsident Al Gore, udgør en akut fare for civilisationen som helhed.*

Under disse omstændigheder bør politiske planlæggere meget nøje studere de underliggende principper, der gjorde

efterkrigstidens fastkurssystem fra Bretton Woods til en succes i den tyve år lange periode fra 1945 til 1965, og man bør i særdeleshed se nærmere på, hvordan dette system fungerede indenfor rammerne af relationerne mellem USA, Vesteuropa og Japan. I den forbindelse er det vigtigt at få med, at efter præsident Franklin D. Roosevelts pludselige død blev systemet indført på en måde, der både moralsk og økonomisk var langt dårligere end oprindeligt planlagt, hvilket skyldtes de betydelige ændringer, som Roosevelts efterfølger Harry S. Truman gennemtvang. I den udstrækning Roosevelts oprindelige intentioner blev fulgt, fungerede systemet til fordel for både USA og Vesteuropa, i hvert fald op til midten af 60'erne. På den baggrund kan man stille spørgsmålet: *»Hvilke afgørende aspekter af det succesrige fastkurssystem gælder stadig som anvendelige principper i en verden, der er dramatisk anderledes i dag?«*

På overfladen er svaret på denne nutidige udfordring ganske elementært, og derfor let at støtte og anvende for rationelle ledende politiske grupperinger. Men det er nødvendigt, at eksperter, der forstår de dybereliggende spidsfindigheder i denne proces, indtager en ledende rolle, hvis disse indgreb skal blive en succes. Jeg skal forklare hvorfor og hvordan i det følgende.

En kurv af varer

Bretton Woods-systemets egentlige styrke i perioden 1945-65 lå i det faktum, at værdigrundlaget i *realiteten* var en *kurv affysiske varer*. Den amerikanske dollars styrke som reservevaluta var baseret på forsikringen om, at alle løbende fordringer overfor dollaren ville blive honoreret gennem en kombination af eksportoverskud og møntguld svarende til en fastsat standardværdi af den eksisterende guldbeholdning. Det guldbaserede valutasystem fungerede, fordi det blev beskyttet af protektionistiske og andre regulative foranstaltninger både internationalt og indenfor de enkelte lande-

Wilhelm Lautenbachs kriseplan

I 1991 fik offentligheden for første gang kendskab til referatet fra en hemmelig konference, der blev afholdt i det tyske Friedrich List Selskab den 16.-17. september 1931. Konferencens formål var at åbne en diskussion om mulighederne for, og de eventuelle konsekvenser af, en udvidelse af kreditgivning i Tyskland. Verden var sunket ned i 30'ernes dybe depression, og en sådan kreditudvidelse skulle naturligvis sætte gang i den tyske økonomi.

Direktøren for Tysklands Reichsbank, Hans Luther, var blandt de cirka tredive ledende bankfolk, industriledere, økonomer og politikere, der deltog i konferencen. Hovedtaleren var en højtstående embedsmand i det tyske økonomiministerium ved navn Wilhelm Lautenbach (1891-1948). Hans indlæg bar titlen: *»Mulighederne for en genoplivning af den økonomiske aktivitet gennem investeringer og kreditudvidelse«*. Ifølge Lautenbach er »det naturlige middel til at overkomme en økonomisk og finansiell krisesituation en øgning af og ikke en nedskæring i den økonomiske aktivitet«. Men han skelnede mellem to forskellige nødsituationer. I den første er behovet for en stigning i produktionen indlysende. Det kan f.eks. være en krigssituation eller overgangen fra krig til fred, hvor en stor del af krigsapparatet skal omlægges til civil produktion. Eller det kan være genopbygningen efter en naturkatastrofe, som f.eks. det store jordskælv i Japan i 1923. I den anden nødsituation rammes man af en national eller international finanskriser, hvor man gerne vil, men ikke ser mulighederne for, at øge produktionen. »Vi kunne og burde producere mere, men markedet, den kapitalistiske økonomis eneste regulator, giver ingen positive retningslinier«, sagde Lautenbach. Efterfølgende gennemgik han i detaljer, hvorfor skattelettelse og sænkning af de offentlige udgifter i realiteten vil forstærke og ikke afhjælpe en økonomisk krise. I stedet fremlagde han en detaljeret plan for udstedelsen af øremærkede kreditter til infrastrukturprojekter med det formål at højne den nationale produktivitet. Lautenbachs plan bar en iøjnefaldende lighed med det, der få år senere blev kendt som Franklin D. Roosevelts »New Deal«.

Var Wilhelm Lautenbachs plan blevet gennemført, ville nazisterne næppe været kommet til magten i 1933. Den israelske historiker Avraham Barkai, der har økonomisk historie som sit speciale, skrev i 1988, at der rent faktisk havde været en historisk chance for at holde nazisterne fra magten, »hvis foregående regeringer, økonomer og politikere tidligere havde løsrevet sig fra forældede økonomiske og finansielle principper, og taget den nødvendige anticykliske økonomiske politik i anvendelse«.

Det historiske vendepunkt 1963-68

Forbundskansler Konrad Adenauer og præsident Charles de Gaulle i Paris 1963.

USA's præsident John F. Kennedy (til højre) og hans bror, justitsminister Robert Kennedy.

Martin Luther King og Robert Kennedy.

Storbritanniens premierminister Harold Wilson.

LaRouche om efterkrigstidens finanssystem: »Systemet fungerede udemærket helt frem til det skæbnsvangre år 1963, hvor Tysklands forbundskansler Konrad Adenauer blev tvunget til at gå af, USA's præsident John F. Kennedy blev myrdet og Frankrigs præsident Charles de Gaulle blev udsat for et ødelæggende pres fra adskillige attentatforsøg og politiske angreb, der fortsatte helt frem til det urolige kulturelle og økonomiske paradigmeskifte, der fandt sted i årene 1967-69.«

grænser. Det var den amerikanske økonomiske styrke, målt per indbygger, der var afgørende for, hvordan den amerikanske økonomi udviklede sig i de to første årtier under efterkrigstidens finanssystem. Denne styrke måles i den fysiske produktivitets vækstrate per indbygger og per kvadratkilometer, og den kommer til udtryk som perioder med høj stigningstakt i kapitaldannelsen indenfor fysiske varer. Denne fysiske styrke, kombineret med det krigshærgede Europas behov for både omfattende mængder af amerikanske landbrugsprodukter og forskellige former for maskinværktøj, gjorde det muligt for amerikanske kreditter at stimulere en vækst i den fysiske produktivitet per indbygger i Europa, der igen gjorde det muligt at tilvejebringe de nødvendige midler til at betale renter og afdrag på gælden til USA.

Både under Franklin D. Roosevelts genopbygningspolitik i 30'erne og under Bretton Woods-systemet fra 1945 til 1965, tog USA den samme type økonomisk politik i anvendelse, som Wilhelm Lautenbach fremlagde på mødet i Friedrich List Selskabet i 1931. Ved at udstede kredit til genopbygning af produktiviteten hos USA's eksportkunder forstærkede man den voksende amerikanske økonomi og gjorde samtidig Europa i stand til at tilbagebetale den modtagne kredit. Lautenbachs forslag var altså ikke alene i overensstemmelse med USA's faktiske økonomiske tiltag under præsident Roosevelt, men også med den arv, som Roosevelt efterlod sig i form af efterkrigstidens økonomiske

relationer mellem USA og Vesteuropa. Det er vigtigt at pointere, at både Lautenbachs og Roosevelts politik havde udgangspunkt i det, USA's finansminister Alexander Hamilton (1757-1804) beskrev overfor Den amerikanske Kongres som det »anti-Adam Smithske« amerikanske nationaløkonomiske system. Den samme økonomiske politik blev i det 19. århundrede repræsenteret af store økonomer som Friedrich List og Henry C. Carey, og det var samme holdning, som Friedrich List Selskabet repræsenterede i Tyskland, da Lautenbach fremlagde sine forslag til en økonomisk politik.

Det er stort set også samme holdninger, som kommer til udtryk i Japans og de andres landes forestillinger om et asiatisk samarbejdssystem indenfor ASEAN plus 3. Internationale økonomiske sektorer, som er i stand til at bibringe de enkelte lande midlerne til en stigning i arbejdskraftens produktivitet, vil blive tilbagebetalt gennem passende mellem- og langsigtede kapitalinvesteringssaftaler med midler fra de stigninger i arbejdskraftens produktivitet per indbygger, der kommer som resultat af den importerede teknologi.

Dette var præsident Franklin D. Roosevelts intention med USA's hjælp til lande og befolkninger, han ønskede at løsrive fra Portugals, Hollands, Storbritanniens og Frankrigs imperier og kolonivælde. Roosevelt udarbejdede et detaljeret forslag til en infrastrukturudvikling af Afrika, som et eksempel på denne politik. En politik, som ifølge Roosevelts intentioner, skulle danne grundlaget for nye samar-

bejdsformer mellem de sektorer i verdensøkonomien, der havde midlerne til at tilvejebringe avancerede teknologier, og de mindre udviklede regioner. Denne politiske målsætning giver os også den missionsorientering (målrettethed), som et nyt verdensomspændende finanssystem med faste valutakurser må og skal have.

I denne sammenhæng er der ét punkt angående kravet om faste valutakurser, som bør understreges. Hvis diskontosatsen på mellem- og langfristede kreditter overstiger 1-2% i *simpel rente*, vil det stort set være umuligt at fastholde en høj gennemsnitlig kapitaldannelse indenfor fysiske varer. Det gælder i særdeleshed for udviklingssektoren. Hvis de forskellige valutaers kursværdi får lov til at svinge som følge af pres fra f.eks. finansoligarkiet i London, vil de almindelige markedsbestemte låneomkostninger stige tilsvarende, hvilket helt lovmæssigt vil resultere i lånebetingelser med renters rente i stedet for blot simpel rente. Selve eksistensen af den type guldfod, som London fastholdt indtil 1931, eller den type flydende valutakurssystem som præsident Nixon indførte i august 1971, vil i realiteten betyde en umiddelbar katastrofe for de fleste såkaldte udviklingslande og et total sammenbrud for andre.³

I den nuværende situation, hvor der i stadig stigende grad bliver sat spørgsmålstegn ved værdien af hver enkelt valuta i eksempelvis Europa og Nord- og Sydamerika, hvad udgør så den egenskab af varig værdi på hvilken mellem- og langsigtet kapitalformation i fysiske varer fornuftsmæssigt skal baseres? For at anvende Hamlets berømte ord: »At være, eller ikke at være? Det er spørgsmålet.« Når man, som det ganske kraftigt bliver demonstreret i dag, ikke kan udlede holdbare mål for økonomiske værdier ud fra mængden af penge, hvori ligger så en målelig værdisætning af den økonomiske aktivitet?

Her kommer spørgsmålet om »en kurv af varer« atter på banen. Med en »kurv af varer« mener jeg det begreb, som indirekte lå bag fastkurssystemets relative succes i perioden 1945-1965. En »kurv af varer« i samme ånd som Alexander Hamiltons rapport til Den amerikanske Kongres »*Angående Fabrikation*« i 1791, der blev verdenskendt som definitionen på *det amerikanske nationaløkonomiske system*. På samme måde som det transatlantiske system fra 1945 til 1965 tog udgangspunkt i en koordinering af den fysisk-økonomiske vækst i USA's og Vesteuropas samlede økonomier, så baserede Hamilton sin økonomiske politik for USA på en fælles vækst af industrien i byerne og landbrugsproduktionen i landområderne. En idé han havde hentet fra Gottfried Leibniz via Emmerich de Vattel (1714-1767)⁴. Kort sagt, en sund økonomisk politik måler sin præstation i vækstrater af fysiske enheder per indbygger og per kvadratkilometer, ikke i nominelle (dvs. pengemæssige) priser vedhæftet en liste af producerede varer.

Selv i en situation hvor valutaernes indhold af fysiske varer varierer, kan man konstruere en syntetisk regneenhed baseret på en vedtaget kurv af fysiske varer. Derefter vil det være de enkelte valutaer og ikke varerne, der, i tilfælde af valutakursudsving, skal justeres i forhold til den vedtagne varekurv. En sådan syntetisk enhed kunne også fungere som bogføringsgrundlaget for en international kreditinstitution, altså en afløser for IMF's særlige trækingsrettigheder, SDR.

Med hensyn til mellem- og langfristede lån til investering i fysiske varer vil kursen på den pågældende valuta

fastlægges med varekurven som standard. Lånet udstedes i de syntetiske enheder, ikke i kroner og ører. Eksportøren modtager betaling i form af et antal af syntetiske enheder på det tidspunkt, hvor varerne leveres, mens de enkelte afdrag på lånet fastlægges i henhold til den pågældende valutas kurs overfor den syntetiske enhed på de tidspunkter, de forfalder.

Altså bliver der i realiteten tale om et slags system af byttehandler, hvor udstedelsen af mellem- og langfristede lån i fysiske produkter anvendes som en tilnærmelse til den »guldreserve plus kurv af eksportvarer«, som fungerede under det transatlantiske fastkurssystem i perioden 1945-65. Det er hovedpunktet.

Lad os se nærmere på en foreløbig anvendelse af en sådan syntetisk handelsbalanceenhed, og hvorledes den udformes og håndteres.

Det burde være indlysende for læseren, at det, der hidtil er blevet sagt i denne sammenhæng, involverer et sæt af indlejede tilnærmelser til de nøjagtige værdiansættelser, vi søger. Det skulle dog ikke give anledning til særlige protester. Faktum er, at i daglig økonomisk praksis, og i modsætning til den Erasmus Montanus-lignende overtro, som visse akademiske mystikere viderebringer til deres studenter på bl.a. Harvard og Chicago Universitet, er alle priser og deres underliggende værdiansættelser aldrig tættere på virkeligheden end accepterbare og anvendelige tilnærmelser. Den sagnomspundne »rigtige pris« eksisterer kun i hovedet på vildledte personer. Der findes ingen asymptotisk prisværdi, som handelsvarer vil tendere imod, hvis de får lov at »falde frit«, som nytteprincippets fortalere, som f.eks. Jeremy Bentham, ellers påstår. Der eksisterer ingen vilkårlige tal i faktiske økonomiske processer – kun charlataner, som prædiker dogmet om vilkårlige tal.

Den fejlmargen, man løber ind i ved fastlæggelsen af en beregnet pris, f.eks. for en standard kurv af varer, skal i realiteten ses som et fornuftigt valg, hvor man sætter sin lid til både de involverede parteres gode vilje og de relevante kvalificerede organers forstandige styring af arrangementet.

Praksis og teori

Når en nogenlunde bestemt bogføringsenhed for en kurv af varer skal fastlægges, er det helt afgørende, at man fra starten ser bort fra enhver reduktionistisk input-output-antagelse, som f.eks. britiske Piero Sraffas forestillinger om, at forbrug kan beskrives som en produktionsproces, hvor varer producerer varer. Vi må undersøge den måde, hvorpå forskellige markedskurve af økonomisk infrastruktur (som f.eks. offentlige arbejder) i kombination med husholdningernes forbrug og teknologisk fremadrettede og stadig stigende investeringer i produktionsmidler og fysisk distribution øger arbejdskraftens produktivitet, målt i fysiske produkter per indbygger og per kvadratkilometer. *Det er denne vækstfaktor, udtrykt i fysiske varer, der definerer et passende begreb om påviselig økonomisk værdi.*

Så langt så godt. Men der er mere til det. I visse sammenhænge vil sådanne målinger af vækstrater være ganske lige til. Men her ligger en ofte overset finesse, der kan have skrækelige følger, hvis den ignoreres. Lad os først se på de mere indlysende målinger og derefter det, der for nogen kan synes som nogle svært udspekulerede spidsfindigheder.

Den vigtigste måling i ethvert rationelt opsat økonomisk

studium er det, der bedst kan identificeres som *national-økonomiens potentielle relative befolkningstæthed som helhed. En måling ud fra en sådan standard vil give stigningstakten eller nedgangshastigheden i det nævnte potentielle. Denne måling definerer et underliggende begreb om økonomisk vækst.* Det involverer følgende skridt:

En kompetent analyse af økonomiske processer begynder ikke med produktionen af varer, men med produktionen af mennesker. Det vil sige med udviklingen af børn, der et par årtier senere bliver voksne, funktionsdygtige medlemmer af økonomien som helhed. Her ligger faktisk den naturlige kilde til kapitaldannelse.

For at sammensætte beregningerne tilsvarende bliver vi nødt til at fastsætte en mindste størrelse for en typisk familiehusholdning, herunder dens fødselshyppighed og dødelighedskvotient. Det gør vi for at kunne anslå, hvad der er nødvendigt for at opfylde standardkravet om vækst og selv bærende velbefindende hos befolkningen som helhed. Man definerer det teknologiske niveau – altså et sæt af forskellige teknologier – som gør det muligt for familien at skabe en tilsvarende fysisk-økonomisk vækst. Vi fastlægger forholdet mellem de voksnes arbejdspladser og den samlede befolkning som organiserede husholdninger. Det vil sige levedygtige husholdninger, der er organiseret på en sådan måde, at de kan tilvejebringe den følelsesmæssige og intellektuelle udvikling, som er påkrævet af et voksent, funktionsdygtigt medlem af samfundet. Hermed er der skabt et omtrentligt sammenligningsgrundlag.

Dernæst fastlægger man en tilsvarende strukturel karakteristik af arbejdsdelingen i samfundet som helhed. Det første mål er at beregne markedskurvene for husholdningernes forbrug, infrastrukturudvikling (som f.eks. offentlige arbejder), industri- og landbrugsproduktion, samt måle disse både per indbygger og per kvadratkilometer af den pågældende nationaløkonomis samlede geografiske område. Dermed defineres et sæt af »markedskurve« bestående af varer og professionelle økonomiske tjenester (såsom sundhed, uddannelse og videnskab). Disse forbrugskategorier, inkl. spild, sammenlignes med den samlede økonomiske produktion målt med samme målestok. Deraf får man de indlysende vækstforhold: *Større, mindre eller stagnerende.*

Ved således at sætte en *syntetisk valgt pris* på husholdningsindkomsten målt per medlem af arbejdsstyrken og per områdeenhed har vi en bekvem og nogenlunde pålidelig metode til at anslå pengemæssige værdier. Ved at lægge den faktiske relative frie energi, der skabes ved produktionen, oven i de beregnede omkostninger for denne produktion, er vi i stand til anslå både økonomiens samlede produktion og den tilsvarende skønmæssige vækst. *I den udstrækning denne skønmæssige vækst stemmer overens med en tilsvarende vækst i den potentielle relative befolkningstæthed, er vækstens værdiansættelse tilstrækkelig sund til at kunne anvendes i bogføring og andre administrative opgaver relateret til økonomien som helhed.*

Det er værd at notere sig, at i en rationel økonomi sættes priserne ikke gennem en anarkistisk frihandel, men af de menneskelige grænsebetingelser, den økonomiske proces som helhed er underlagt. Disse grænser må af natur primært sættes af regeringer.

Et typisk eksempel på sådanne grænsebetingelser ville være såkaldte »protektionistiske« tiltag, beskyttende øko-

nomiske foranstaltninger af den form, man har haft så travlt med at afskaffe lige siden Richard Nixon blev indsat som USA's præsident i januar 1969. Takket være fanatikere i Mont Pelerin Society. Disse beskyttende grænser kom under et endnu hårdere angreb i 1977-81, da frihandels- og budgetbalancefanatikeren Jimmy Carter rykkede ind i Det hvide Hus. Han grundlagde ironisk nok den amerikanske regerings kroniske gældsætning, som har plaget nationen lige siden (figur 2). På samme måde afslører den procentvise andel af nationalindkomsten hos de indkomstgrupper, der repræsenterer de fattigste firs procent af de amerikanske familier, at den almindelige amerikanske levestandard er faldet. Dette svarer til en kannibalistisk udplyndring af tidligere tiders forbedringer i det produktive potentiale og en tilsvarende almen sænkning af arbejdsstyrkens samlede produktivitet per indbygger.

Protektionistiske tiltag har vitterlig en tendens til at hæve priserne, i hvert fald på kort og mellemlangt sigt, hvilket rabiate monetarister aldrig bliver trætte af at fremføre (i et mellem- og langsiget perspektiv vil den højere vækst i produktiviteten, som en højere kapitaldannelse indenfor fysiske produkter medfører, resultere i et langsomt fald i bestemte priser, sideløbende med en kvalitetsforbedring af de pågældende produkter). Derfor kunne man kalde en hævnning af priserne til niveau højere end »frihandelsniveauet« for »fairhandelsniveauet«.

Disse protektionistiske og regulative foranstaltninger har to uundværlige fordele for enhver økonomi, hvis regering er fornuftig nok til at indføre dem. For det første tilvejebringer de en direkte eller indirekte beskyttelse af indkomstniveauet og derfor produktiviteten i operatørernes husholdninger. Sammen med en rationel skattelovgivning sikrer det, at omkostningerne for både den offentlige og private sektor ved at vedligeholde det ønskede niveau i den relative potentielle befolkningstæthed kan dækkes. For det andet, skaber regeringerne, ved at handle på denne måde, et marked for de mellem- og langsigtede offentlige og private kapitalinvesteringer, der er en forudsætning for forbedringer i den potentielle relative befolkningstæthed.

Beskyttelsen af almenvellet, som faktisk er indskrevet i den amerikanske forfatning – om end negligeret på det skammeligste nu for tiden – forudsætter, at man iværksætter de nødvendige foranstaltninger til at sikre forbedringer af nationens potentielle relative befolkningstæthed per indbygger og per kvadratkilometer. Disse inkluderer offentlige arbejder, som ingen privat entreprenør kunne påtage ud fra rene forretningshensyn. På dette punkt er det helt klart den suveræne regering, der står med ansvaret for *alle menneskers leve- og arbejdsvilkår i alle egne af landet.*

En sådan formuleret offentlig politik vil de lallende tåber fra Mont Pelerin Society naturligvis afvise som en viljemæssig, arbitrær statsindgriben i forretningslivets affærer. Men uden sådanne indgreb, som det nævnte selskab så inderligt afskyr, vil ethvert samfund hurtigt gå til grunde. Faktisk har Mont Pelerin Societys ideologiske indflydelse på nogle af verdens ledende regeringer omdannet tidligere succesrige økonomier i USA og Vesteuropa til ødemarker⁵. Siden midten af 1960'erne har denne proces ødelagt fysisk-økonomiske værdier, foruden en anseelig del af den nettoudvikling indenfor moderne infrastruktur, landbrug og industri, der var blevet opbygget over de foregående 100 år, siden 1860'erne.

Selv det 20. århundredes to verdenskrige gjorde mindre skade på Europa og USA end »globaliserings- og frihandelsideologien« har anrettet over de godt tredive år, der er gået, siden Harold Wilsons destruktive regering kom til magten i Storbritannien.

Man kan stille det samme spørgsmål på en anden måde. Under de seneste tredive år er et ellers velfungerende transatlantisk finanssystem sunket ned i sin nuværende banke-rotte tilstand. Hvad er det for et målesystem, planlæggerne har benyttet sig af til at præstere tredive år med en sådan dårskab? Hvad var det, der var så katastrofalt forkert med de forskellige institutioners antagelser, at man siden midten af tresserne kun har haft held til at frembringe denne imponerende globale katastrofe?

Det er i hvert fald let at udpege de pågældende institutioner. Det er Mont Pelerin Society og dets medløbere. Disse menneskers indflydelse har ikke bare resulteret i, at ledere og planlæggere fra tid til anden har aflæst de forskellige økonomiske barometre forkert. Deres indflydelse har påført os en *systemisk* katastrofe. Det er selve udformningen af de instrumenter, der har været anvendt til at vildlede verdens mest fremtrædende ledere og planlæggere, der har bibragt vor planet denne skelsættende ulykke. Det er alle finanseksperterne, de fremtrædende økonomer og deres systematiske fejlslagne fremgangsmåder, der på systematisk vis har påført os denne katastrofe.

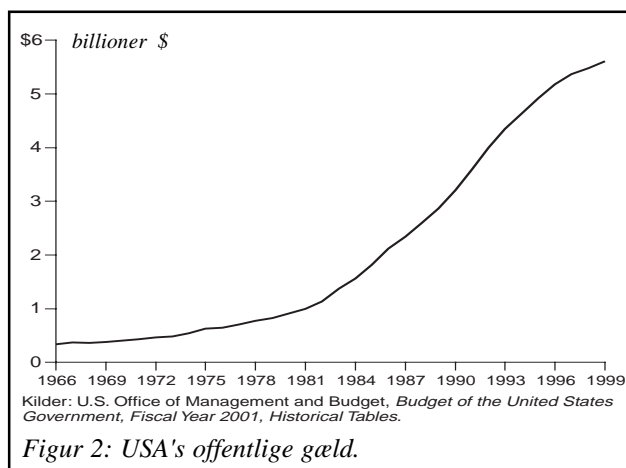
Det er i hvert fald givet, at al den megen sludder om »informationssamfundet« og de rent mytiske forestillinger om »den nye økonomi« samt de seneste års statistiske opgørelser, som den amerikanske regering fremlægger og selv fortolker, repræsenterer ligeså desperate og bevidste forfalskninger, som dem man anvender sig af, når man forsøger at skjule for investorerne og kreditorerne, at et selskab står på randen af konkurs. Men alle disse for tiden så populære søforklaringer, man hører fra diverse regeringer og centralbankdirektører m.fl., er kun symptomer på det underliggende problem, ikke den egentlige årsag.

Fra den synsvinkel er det det empiriske bogføringssystem, der har fejlet. Det præsenteres ofte i undervisningen under det misvisende navn »økonomi«. Et bogføringssystem, man forbinder med navne som Adam Smith, Jeremy Bentham m.fl.

Nu går vi bag om de praktiske overfladebetragtninger angående sammensætningen af en kurv af varer, til de underliggende principper; til teorien bag vort emne.

Den relevante teori bliver kort beskrevet i det følgende. De nedenstående punkter har jeg beskrevet udførligt adskillige gange over de fem årtier, der efterhånden er gået, siden jeg første gang konkretiserede mine egne originale opdagelser indenfor fysisk økonomi. Punkterne må gentages, indtil de studerende har tilegnet sig de underliggende koncepter til en grad, hvor de behersker selve idéerne og ikke kun har indlært ordene i beskrivelsen.

1. I fysisk-økonomisk videnskab, sådan som denne disciplin første gang blev defineret i G. W. Leibniz' relevante skrifter fra perioden 1671-1716, adskiller menneskeheden sig fra alle andre levende væsener ved det faktum, at mennesket alene er i stand til – viljemæssigt – at øge sin magt, sin arts potentielle relative befolkningstæthed. Den viljemæssige handling, med hvilken menneskeheden øger sin magt i og over universet, findes udtrykt i opdagelsen af det, der kan påvises at være et almengyldigt fysisk princip. Det er gen-

nem menneskets akkumulering af en sådan viden, og udviklingen af de former for samarbejde gennem hvilke denne viden tages i anvendelse, at vi som mennesker får muligheden for en viljemæssig ændring af vor adfærd, der tydeligt og måleligt øger vor magt i og over universet. Denne målelige størrelse udtrykkes hovedsageligt i menneskets øgede evne til at overleve, per indbygger og per kvadratkilometer, indenfor det område, samfundet har taget i besiddelse.

2. I den udstrækning begrebet »fysisk videnskab« skal dække den form for moderne matematisk fysik, man har taget i anvendelse i dagens klasseværelser, må eksistensen af både levende processer og mennesker anses for at være *systematiske matematiske umuligheder*. Efter det 19. århundrede, og efter Clausius', Grasmanns, Kelvins, Helmholtzs, Maxwells, Rayleighs, Boltzmanns og andres indsats, er det fra et matematisk fysisk standpunkt blevet sædvane at påstå, at det fysiske univers bliver styret af en universallov kaldet entropi. Det har været en kilde til evig forlegenhed for dette statistiske dogmes fortalere, at hverken levende processer, eller de processer som adskiller mennesket fra alle andre levende processer, synes at ville adlyde denne regel om universel entropi. Da levende processer og mennesker må anses for at være særdeles effektive dele af universet, burde man nok, med fare for at virke en smule uhøflig, udtrykke en vis tvivl om ærligheden og fornufte hos disse fortalere for universel entropi, også selv om man måtte udløse en forventet eksplosion af besynderlig adfærd hos det selvhøjtidelige fjog, der underviser klassen i dette dogme.

Økonomisk set udtrykkes en samfundsøkonomis virkelige profit i en marginal stigning i den potentielle relative befolkningstæthed. Denne marginale stigning svarer til det, man med rette kan kalde systemets *frie energi*. Derfor er processen grundlæggende *anti-entropisk*, som det også er tilfældet for den levende, opad-udviklende biosfære. I en rigtig økonomi finder man ud af, om en hjemtaget profit nu også er en egentlig profit for økonomien som helhed, ved at sammenligne den nominelle proftrate med det faktiske frie energiforhold udtrykt i korrelative stigninger i den potentielle relative befolkningstæthed. Faktisk har det meste af den profit, man har tilskrevet den amerikanske økonomi siden august 1971, og i særdeleshed siden januar 1977, netto været pseudovækst; en afbrænding af tidligere tiders investeringer i grundlæggende økonomisk infrastruktur, produktionsapparat m.v. Man har trukket en ren nominel, bogføringsmæssig profit ud af den reelle økonomi i stedet for at tilføre den faktisk fri energi.

3. Hovedsagelig som en reaktion på populariseringen af Kelvins og Clausius' dogme om statistisk termodynamik opfandt fortalerne for det, man stadig i dag kalder en konventionel opfattelse af matematisk fysik, begrebet *negativ entropi*, iblandt forkortet til ordet *negentropi*. Følger man den populariserede statistiske indfaldsvinkel til dette emne, gælder følgende antagelser: a) universel negentropi eksisterer ikke; b) processer, der statistisk synes at udvise negentropisk adfærd, kan kun gøre sådan ved at øge entropien i det miljø, hvor de optræder. Som forslag til illustration af disse punkter kan nævnes Ludwig Boltzmann og hans ideers indflydelse på hans elever, i særdeleshed Erwin Schrödinger, der udtrykker en patetisk opfattelse af principperne bag levende organismer.

4. Jeg har helt tilbage fra 1948-52 og frem til i dag kategorisk afvist disse bredt accepterede matematiske forestillinger om entropi og negentropi. Jeg har påvist, at de afspejler en indflydelse fra noget, der kun kan beskrives som en smittefarlig neokantiansk romantisk syge: Benægtelsen af, at der overhovedet eksisterer bevidste og begribelige former for erkendelsesmæssig syntese, som opdagelsen af almengyldige principper helt og aldeles afhænger af⁶. De paradokser, der afslører det gængse dogme om entropi/negentropi som patologisk, tvinger os til at erkende, at *princippet bag liv i sig selv må være et almengyldigt fysisk princip* i samme forstand, som Bernhard Riemanns revolutionerende arbejde definerer begrebet om en flerfoldigt forbundet mangefold (Riemann var Carl Gauss' elev og efterfølger). Hertil har jeg lagt mit eget bidrag til den fysisk-økonomiske videnskab, nemlig at *princippet bag erkendelse også repræsenterer et almengyldigt fysisk princip*. Da det anti-entropiske princip bag levende processer, som Vernadskij har påvist det i biosfærens tilfælde, kategorisk står højere end ikke-levende, statistisk set entropiske processer, og da de karakteristiske anti-entropiske erkendelsesmæssige processer står højere end almindelige levende processer, hvilket den økonomiske historie bag videnskabelige opdagelser klart viser, må disse to hver for sig særskilte almene fysiske principper for *liv* og *erkendelse* indtage deres respektive pladser indenfor den fysiske videnskabs område som helhed⁷.

5. Ved første øjekast er de adfærdsforandringer, som sætter et samfund i stand til at øge sin potentielle relative befolkningstæthed, et spørgsmål om synlige forandringer i forholdet mellem det demografisk bestemte individ og naturen. Det er derfor, vi måler disse forhold i form af forandringer i de fysiske værdier per indbygger og per kvadratkilometer overfladeareal. Med dette som udgangspunkt kan vi anskue stigningen i arbejdsstyrkens produktivitet som en forandring i den karakteristiske i den riemannske fysiske rumtidsgeometri, der svarer til den nuværende udvikling i videnskabelig og teknologisk praksis. Fra denne synsvinkel vil tilføjelsen af et nyt almengyldigt fysisk princip forandre karakteristikkene af det fysisk-økonomiske handlingsdomæne. Syntesen af et efterprøvet almengyldigt fysisk princip, som kun finder sted gennem de suveræne hypoteseskabende processer i det enkelte menneskes erkendelse, bliver således den form for menneskelig aktivitet, gennem hvilken menneskeheden magt i og over universet øges.

6. En nærmere undersøgelse af sagen afslører dog, at vi ikke kan begrænse erkendelsens arbejdsområde til kun at omfatte verificerbare opdagelser af almengyldige fysiske

principper. Da disse forestillinger om almengyldige principper ikke kan videreformidles alene gennem sanseindtryk, *afhænger samfundets samarbejdsevne af, at den aktive erkendelsesmæssige opdagelse, der foregår i hovedet på én person, kan reproduceres i hovedet på en anden*, når de opdagede fysiske principper skal udvælges og anvendes. Denne reproduktion, som i øvrigt finder sted indenfor klassisk humanistisk uddannelse, kender vi som mængden af eksperimentelt verificerede almengyldige principper, der ligger bag klassiske kunstneriske kompositioner. Gennem disse kunstformer, som henvender sig til vor erkendelsesmæssige evner frem for den simple sanseopfattelse (f.eks. sensuelle former for lyst og smerte), fremelsker vi den form for indsigt, der er nødvendig for et effektivt samarbejde i frembringelsen og fremførelsen af de almengyldige fysiske principper, som en anti-entropisk vækst i menneskeheden potentielle relative befolkningstæthed afhænger af. Disse klassiske kunstformer inkluderer ikke kun den almindelige kombination af plastisk og ikke-plastisk kunst, men også udviklingen af kultiverede sprog, historisk forskning samt forskellige discipliner i statsvidenskab.

7. En hel mangefold af sådanne almengyldige fysiske og klassisk-kunstneriske principper udgør således det vigtigste middel, gennem hvilket menneskeheden tilegner sig både de fysiske principper og de samarbejdsprincipper, som en vækst i vor potentielle relative befolkningstæthed afhænger af.

8. Af de ovenstående betragtninger kan man uddrage tre væsentlige punkter angående økonomisk politik: A) Den vigtigste menneskelige kilde til økonomisk vækst er uddannelsen af unge. I de industrialiserede økonomier har det siden midten af 60'erne betydet en udviklingsperiode, der for en stadig voksende del af alle nyfødte spænder over de første femogtyve år af deres levetid. Dette indebærer ikke kun en klassisk humanistisk uddannelse indenfor videnskab og kunst på skoler og universiteter, men også familie- og samfundsmæssige levevilkår, der følelsesmæssigt og på anden vis er egnet til at støtte det unge menneskes selvudvikling af hans eller hendes erkendelsesmæssige evner. B) Den studerendes genoplevelse og rekonstruktion af oprindelige, verificerede opdagelser af almengyldige fysiske principper samt universiteternes grundlæggende forskningsprogrammer er den primære drivkraft i spredningen af yderligere videnskabelig og teknologisk udvikling til økonomien som helhed. C) Den enkelte private iværksætter (til forskel fra de ofte monstrøse aktie- og holdingselskaber) spiller en afgørende rolle ved at fremdrive en *passende lidenskabelig teknologisk udvikling*. Det gælder især indenfor den eksperimentelle afprøvning og udvikling af maskinværktøj, og det gælder for den udviklingsorienterede selvstændige landmand. En fornuftig moderne økonomi forudsætter, at staten tilvejebringer det beskyttede miljø og den grundlæggende økonomiske infrastruktur, i hvilken den enkeltes suveræne erkendelsesmæssige evner kan komme til at fungere som den drivende kraft i en almen, teknologidreven og stadig mere kapitalintensiv økonomisk udvikling.

En sådan økonomisk vækst, drevet af videnskab, teknologi og uddannelse, vil i sagens natur altid være riemannsk i sin form. Tilføjelsen af nye, verificerede opdagelser af almengyldige fysiske principper udvider den flerfoldigt forbundne mangefold af almengyldige fysiske principper, man anvender sig af. Dette skift i mangefolden finder udtryk

i en karakteristisk forandring i økonomiens underliggende aktionskurve i den fysiske rumtid. Og denne forandring reflekteres i en anti-entropisk vækst i den potentielle relative befolkningstæthed. Det er graden af forandring og størrelsen af stigningen i produktivitet, som vi her har defineret den, der udgør substansen i den forholdsmæssige anti-entropiske »frie energi«, som en fortløbende dannelse af virkelig profit afhænger af (til forskel fra fiktiv profit).

Disse otte punkter sætter i kort form rammerne for en diskussion om virkelig økonomisk vækst.

Den globale arbejdsdeling

Som man tydeligt kan se i Kina og Indien, er en stor del af verden i dag plaget af en voksende mangel på anvendelige landområder i relation til de store befolkningskoncentrationer. Skal vi forbedre levevilkårene for hovedparten af verdens befolkning, er der indlysende forhindringer, der skal overvindes. Det brugbare landareal skal øges i forhold til det samlede landområde. Den potentielle relative befolkningstæthed i disse områder skal øges, og industriens, husholdningernes og samfundets effektive videnskabelige og teknologiske udvikling skal accelereres.

Det kræver, at nationerne indgår en række retningsgivende aftaler: 1) Antallet, størrelsen og intensiteten af de »vulkaner«, hvorfra videnskabelig og teknologisk udvikling udspringer, må øges massivt. 2) For at muliggøre assimileringen af en sådan videnskabelig og teknologisk udvikling må den nødvendige økonomiske infrastruktur (vandværker, kraftværker, transportanlæg, uddannelse, sundhedsvæsen m.v.) stilles til rådighed i alle de områder, der er udset til en høj produktivitetsstigning og en markant øgning i levestandarden. 3) En massiv udvidelse af langfristede kreditmuligheder til investering i videnskabeligt og teknologisk fremskridt og opbygning af nødvendig infrastruktur for at muliggøre en strøm fra områder med en relativ høj teknologisk udvikling, ind i de områder, hvor man finder de største behov og muligheder for en udvikling af landområderne, befolkningen og den produktive økonomi.

Det betyder, at de pågældende politiske programmer skal udarbejdes med et perspektiv på mindst femogtyve år. Denne fremskudte horisont vil komme til udtryk i udstedelsen af langfristet kredit til relevante kapitalforbedringer.

Alt dette vil være en hårdt tiltrængt chance for en ny begyndelse for de afdankede rester af en civilisation, der lige nu er i færd med at ødelægge sig selv.

Et sådant verdensomspændende genopbygningsprogram vil minde om de bedste sider af det økonomiske samarbejde mellem USA og Vesteuropa i perioden 1945-1965. Men det må også afspejle en forbedret økonomisk tankegang, i hvilken man bl.a. finder en gennemgribende og ringeagtende afvisning af alt, der er forbundet med eller minder om det fundamentalt set irrationelle dogme bag den såkaldte *Konservative Revolution*, skabt af eksistentialistiske ideologer som Schoppenhauer, Nietzsche, Martin Heidegger, Friedrich von Hayek, Ludwig von Mises, Nobert Wiener, John von Neumann, Maurice Strong og medlemmerne af Mont Pelerin Society. Det vil sige, at vi må tænke på økonomi som fysisk økonomi, i stedet for at lægge hovedvægten på nominelle finansværdier, og vi må se økonomi som et udtryk for menneskehedenes øgede magt i og over det univers, vi lever i. Dette må også udtrykke en forståelse for vigtigheden af et

samfundsmæssigt samarbejde baseret på kulturelle erkendelsesprincipper i stedet for en perverteret menneskeopfattelse, hvor vi i Thomas Hobbes' ånd fornædres til bestialske væsener, der styres af smerte og begær.

Der må skabes et nyt, dybere og rigere billede af strategiske begreber, militære sådanne og andre. Den faktiske årsag til krig i den moderne europæiske civilisations historie har aldrig været andet end moderne oligarkers kamp for enten at undertvinge sig hinanden eller mere generelt at fastholde befolkningen i rollen som menneskeligt kvæg. Eller som vore dages ideologer fra Mont Pelerin Society har til hensigt, at tvinge menneskeheden tilbage til politiske og sociale forhold, der får os til at ligne menneskeligt kvæg. Et typisk eksempel på retfærdig krig var præsident Abraham Lincolns kamp imod Sydstaternes forræderiske oprør, der på vegne af Det britiske Monarki havde til hensigt at ødelægge De forenede Stater og sikre videreførelsen af slaveriet. På samme måde definerede Europas forsinkede tilslutning til betingelserne for Den westfalske Fred i 1648 præmisserne for en international lovgivning, der i store træk har lagt rammerne for almindeligt civiliseret liv i Europa lige siden.

I dag kommer den største trussel imod civilisationen fra det globale finansoligarki med centrum i City of London. Disse kredse anvender bevidst den voksende hær af godtroende fjolser, der hylder Mont Pelerin Societys dogme om »frihandel«, som et instrument til at undergrave den suveræne nationalstats eksistens. Med en sænkning af levestandarden og levealderen for størstedelen af verdens befolkning til følge. Og hvor de overlevende i overvejende grad reduceres til menneskeligt kvæg, virtuelle Nintendo-afhængige zombier. Disse godtroende fjolser er lige så meget fascister, som Adolf Hitler var det før dem. Hvis oligarkiet og dets hær af lydige højreorienterede får held til at gennemtvinge deres ideologi om globalisering, »frihandel« og »shareholder value«, vil civilisationen ophøre med at eksistere på denne klode for i hvert fald en generation eller mere. På dette afgørende historiske tidspunkt ville den eneste retfærdige årsag til krig mellem nationer være en kamp for at stoppe dette oligarki og dets onde neo-imperialistiske forehavende. Herudover har verden intet forsvarligt behov for krig, med et forsvar for den fredelige orden mellem suveræne nationer som eneste undtagelse.

Tiden er kommet til, at vi lader menneskers indbyrdes forhold i denne verden regulere af et partnerskab og et fællesskab af fuldstændigt suveræne nationalstatsrepublikker. Republikker, der hver især har forpligtet sig til at fremme almenvellet, sådan som denne forpligtigelse er beskrevet i de første paragraffer af Den amerikanske Uafhængighedserklæring fra 1776 og indledningen til Den amerikanske Forfatning. Ingen retfærdig krig kan udkæmpes mellem nationer, der deltager i et sådant fællesskab af helt suveræne nationalstater. Det eneste klare middel til at skabe menneskeværdige tilstande over hele kloden er virkeliggørelsen af princippet om det almene vel for alle mennesker og deres efterkommere og for alle medlemmer af et sådant nationernes fællesskab.

I dette fællesskab vil civilisationens største juvel være det enkelte menneskes udvikling af hans eller hendes fuldkomment suveræne erkendelsesevner. Støtten til dette individs evner og udvikling, samt virkeliggørelsen af de bidrag, han eller hun måtte yde til menneskeheden og dens fremtid, må være den motiverende idé bag udformningen af alle vore

økonomiske programmer. Det må være en selvfølge. En fælles forståelse, der deles af alle partier.

En kurv af varer, sådan som jeg har skitseret den her, skal altså forstås som en fælles forpligtigelse til at gøre det gode. *Økonomi er altså ikke et spørgsmål om den nøjagtige pris, der kan sættes på en vare, men derimod den gode vilje, der udtrykkes i måden, hvorpå vi beregner en anvendelig fair pris.* På det grundlag vil en fornuftig pris på en kurv af varer være den rette pris i praksis.

FODNOTER:

1. For de læsere som måtte have glemt det, er følgende højdepunkter fra perioden mellem mordforsøget på præsident Charles de Gaulle den 22. august 1962 til indsættelsen af den ulyksalige Harold Wilson som premierminister i Storbritannien den 18. oktober 1964 værd at bide mærke i. Den 22. oktober 1962 indviede præsident John F. Kennedy offentligheden i den amerikansk-sovjetiske missilkrise. Den 28. oktober 1962 blev den 5. Republik etableret i Frankrig under De Gaulles ledelse. Den 14. januar 1963 fandt et historisk møde sted mellem De Gaulle og kansler Konrad Adenauer. Den 14. februar 1963 blev Harold Wilson valgt til Hugh Gaitskells efterfølger på posten som formand for Det britiske Arbejderparti. Et nyt mordforsøg på præsident de Gaulle fandt sted den 15. februar 1963. I juli 1963 blev Profumoskandalen sat i gang i Storbritannien. Det førte til premierminister Harold Macmillans afgang den 18. oktober 1963. Den 23. april 1963 meddelte kansler Konrad Adenauer, at han agtede at træde tilbage i løbet af oktober samme år. Den 22. november 1963 blev præsident Kennedy myrdet. Intervallet fra midten af 1962 til valget af Harold Wilson er således et af de store vendepunkter i moderne historie. Knap seks år senere, i foråret og sommeren 1968, kom mordene på Martin Luther King og den demokratiske præsidentkandidat Robert Kennedy. I efteråret 1967, altså indenfor samme halvår som de to dramatiske mord, satte Wilson den serie af monetære kriser i gang, der i midten af august 1971 førte til Nixons destruktion af Bretton Woods-systemet. Alt dette bør naturligvis ikke betragtes som uundgåelige følger, men snarere som en udvikling, der blev kraftigt fremskyndet af begivenhederne i intervallet 1962-1964.

2. Som min medarbejder Richard Freeman har dokumenteret, er det let tilgængelige og overbevisende beviser på, at de tyske myndigheders anvendelse af monetær inflation som et middel til at lette tilbagebetalingen af krigsskadeerstatningen, resulterede i et faseskift i slutningen af juli 1923, hvor forholdet mellem udstedelsen af penge og den finansielle gældsbyrde ændredes markant. Det startede den vilde inflationsspiral i varepriser, som endegyldigt tilintetgjorde den tyske valuta tre måneder senere. Den »mur af penge«, som formanden for USA's Føderalbank, Alan Greenspan, og USA's nuværende finansminister, Larry Summers, i fællesskab rejste omkring finanskrisen i perioden oktober 1998 til februar 1999, har skabt et faseskifte mellem monetær og finansiell værditilvækst af samme type, som man så i Weimar-Tyskland fra juli til august 1923. Den seneste tids voksende inflation i benzin-, mad- og ejendomspriserne i USA afspejler det fortsatte skred hen imod en Weimarlignende eksplosion af den amerikanske dollar og IMF-systemet (se figur 1).

3. Det svindelnummer, som IMF-systemet anvendte i udplyndringen af Latinamerika, er typisk for de skader, et flydende valutakurssystem bringer med sig. Først iscenesatte finansmarkedet i London, som er centrum for hovedparten af verdens finansspekulation, et stormløb mod et syd- eller centralamerikansk lands valuta. Dernæst stillede de internationale finansinstitutioner krav om, at den angrebne valuta blev devalueret. Og for at gøre ondt værre opskrev man det angrebne lands udenlandsgæld for at kompensere de internationale långivere for de eventuelle tab på renter og afdrag, som en sådan påtvunget devaluering kunne medføre. *Siden 1971 har de Syd- og Centralamerikanske lande altså sammenlagt betalt langt mere tilbage på deres udenlandsgæld, end de nogensinde har modtaget i lån.*

4. Det er vigtigt at understrege, at USA's forfatning og nationaløkonomi var et ekko af Gottfried Leibniz' indflydelse og en tilbagevisning af John Lockes diametralt modsatte dogme. Dette afspejles i uafhængighedserklæringen fra 1776, hvor det hedder »liv, frihed, og stræben efter lykke«. Et ordvalg hentet fra Leibniz' tilbagevisning af Locke. Dernæst er der Benjamin Franklins forbindelser til Leibniz' disciple i Tyskland, blandt andre Abraham Kästner fra Göttingen Universitetet. Og der er Emmerich de Vattels indflydelse på Hamilton og andre i Amerika. Se Robert Trout: »*Life, Liberty, and The Pursuit of Happiness*«, **Fidelio**, Foråret 1997.

5. Som de charlataner de er, påstår indflydelsesrige amerikanske og internationale kredse, som har ansvaret for, at tidligere så mægtige agro-industrielle økonomier er blevet lagt øde, at det kun er sket, fordi den »gamle økonomi« under alle omstændigheder var dømt til undergang. Selv om økonomien ikke længere kan betale regningerne fra vedligeholdelsen af den sociale velfærd og den nødvendige infrastruktur, peger disse billige svindlere på den massive spekulative boble, der ikke består af andet end fysisk værdiløst lommeuld, også kaldet »ny økonomi«, og fastholder, at det er kejserens nye, større og meget bedre »klæder«.

6. I begyndelsen af 1948 var jeg oprindeligt optaget af at gendrive Norbert Wieners brug af udtrykket »negentropi«. Men senere samme år blev jeg også opmærksom på problematiske systemiske træk ved professor Nicholas Rasjevskis og Oparins matematiske biofysik. Mit eget syn på de relevante systemiske karakteregenskaber ved levende processer var og forbliver i Louis Pasteurs og Vladimir Vernadskijs tradition. Jeg foretrækker Vernadskijs syn på biogeokemi, frem for det man finder hos Oparin, Rasjevski, Schrödinger m.fl. Men det er ikke alt, der kan siges om Vernadskijs behandling af emnet. Min medarbejder Jonathan Tennenbaum har fundet, oversat og vurderet nogle vigtige sene skrifter af Vernadskij om principperne bag såvel levende som erkendelsesmæssige processer. Et skrift fra september 1938 bør nævnes. Tennenbaum har oversat titlen som: *Om den Fundamentale Materiel-Energiske Forskel Mellem Levende og Ikkelevende Naturlige Legemer i Biosfæren*. Den væsentligste fejl i Vernadskijs sene skrifter synes at være en mangelfuld påskønnelse af betydningen af Bernhard Riemanns opdagelser. Opdagelser, der senere ydede et betydeligt bidrag til al mit eget arbejde indenfor den fysiske økonomis videnskab. Alt mit relevante arbejde, i perioden 1948-1953, reflekterede hovedsageligt min tidligere tilbagevisning af Immanuel Kants angreb på Gottfried Leibniz. Det var herfra, jeg nåede en erkendelse af, at den populariserede idé om universel entropi er et udslag af neokantiansk romantisme.

7. Jeg anvender anti-entropisk i samme forstand, som jeg definerer Riemanns fysiske geometri som værende anti-euklidisk, i stedet for det normale epistemologisk akavede »ikke-euklidisk«. En sådan terminologisk sondring tilvejebringer ikke blot et mere præcist valg end det konventionelle. Tåbelige forsøg på at erstatte det levende menneske med anordninger, der hævdes at udvise »kunstig intelligens«, er udelukkende baseret på en stædig, blind tro på, at det fysiske univers kan defineres som fuldt forklarligt indenfor de nedarvede aprioriske aksiomatiske antagelser, som findes i dagens alment accepterede reduktionistisk-deduktive systemer fra klasseværelsets matematik. Det er den leibniziske tradition for anti-euklidisk fysisk geometri, som den blev videregivet fra Kästner til Gauss, og videre til Riemann, som tillader os at erkende, at det er fysik, som må herske over matematik, og ikke omvendt. Riemanns geometriske bandlysning af alle *aprioriske* begreber om f.eks. rum og tid, og erstatningen af sådanne med eksperimentelt underbyggede opdagelser af almengyldige fysiske principper, som f.eks. liv og erkendelse, har været det gennembrud, som åbnede døren til en mere fornuftig forståelse af betydningen af begrebet »fysisk univers«, i hvilket eksistensen af de levende erkendende væsener, vi kalder mennesker, ikke længere betvivles.

(fortsat fra side 2) vestlige Verden taget op til revision. Resultatet blev en opgradering af Kinas forhold til de øvrige lande i **Asien** på bekostning af forholdet til Vesten. Det er en væsentlig årsag til, at Kina er en aktiv deltager i det nye asiatiske økonomiske samarbejde »**ASEAN plus 3**« (se også nedenstående interview).

Det er uklart, hvordan Rusland vil reagere på lang sigt. Meget vil dog afhænge af Vestens holdning. Her er det amerikanske præsidentvalg i **november** en ubehagelig usikkerhedsfaktor. Det er ingen hemmelighed, at vicepræsident **Al Gore** er tæt tilknyttet de russiske oligarker, i særdeleshed kredsen omkring tidligere premierminister **Viktor Tjernomyrdin** og finansmanden **Boris Beresovskij**. Han er altså ikke just en ven af det nuværende russiske lederskab. Endnu værre står det dog til med den republikanske kandidat **George W. Bush**. Som det fremgik af et interview i *Jyllands-Posten* den **2. august** med guvernør Bush's ledende udenrigspolitiske rådgivere, **Condoleeza Rice** og **Robert Zoellick**, vil en kommende præsident Bush føre en meget hård og konfrontationssøgende udenrigspolitisk linie overfor Rusland. Bush's vicepræsidentkandidat **Dick Cheney** er desuden tæt forbundet til de anglo-amerikanske olieselskaber, der meget aggressivt har forsøgt at sætte sig på oliekloderne omkring **Det kaspiske Hav**. Dette fremstød har præsident Putin delvist haft held til at forpurre. Hvilket ikke har gjort ham særlig populær blandt Cheneys nære venner.

ASIEN FRYGTER NY FINANSKRISE

I forbindelse med **G-8**-topmødet i **Okinawa** den **21.-23. juli** benyttede *Executive Intelligence Reviews* udsendte reporter **Kathy Wolfe** lejligheden til at lodde stemningen hos ledende politiske kredse i både **Japan** og **Syd Korea**. Mens vi i **Vesten** stadig har stor tiltro til **USA's** evigtvarende økonomiske opsving, er man i **Asien** dybt bekymret over den globale økonomiske udvikling. I alle landene bag den nye økonomiske samarbejdsorganisation »**ASEAN plus 3**« (de ti medlemslande i den sydøstasiatiske samarbejdsorganisation **ASEAN** samt **Kina**, **Japan** og **Syd Korea** -red.) arbejder man på højtryk for at få de nye regionale valutaaftaler implementeret, inden den internationale finanskrisen atter blusser op. En højtstående embedsmand i det japanske finansministerium sagde til **Kathy Wolfe**: »Vi frygter alvorligt, at en ny global finanskriser meget snart bryder ud, og denne gang må Asien være forberedt, uanset hvad. Hvis **Wall Street** krakker, vil det nuværende **IMF**-system ikke beskytte vores region imod følgerne.«

En anden ledende embedsmand i **Tokyo** sagde meget direkte: »Tiden er løbet ud for den såkaldte **Washington-konsensus**«. Hermed refererede han til de ufravigelige krav om liberalisering og privatisering, som det amerikanske finansministerium og **Den internatio-**

nale Valutafond, **IMF**, stillede for at yde krisehjælp til de nødstedte asiatiske økonomier under krisen i **1997**. At der virkelig var substans i denne stejle anti-vestlige holdning blev afsløret den **11. august**, da den japanske centralbank, trods massiv modstand fra netop **IMF** og det amerikanske finansministerium, besluttede at sætte en stopper for den japanske »**nul-rente-politik**« ved at hæve udlånsrenten til **0,25%**. Japans »nul-rente« har siden **1997** været en væsentlig bidragsyder til kursstigningerne på det amerikanske aktiemarked. Via den såkaldte »**yen-carry-trade**« har banker og spekulanter optaget billige lån i yen til investeringer i amerikanske værdipapirer på **Wall Street**. Men den japanske renteforhøjelse var ikke alene et opgør med **Washington-konsensusen**. Den var også et dramatisk brud med den såkaldte »**Plaza-aftale**«, der har styret det internationale finanssystem siden **1985** (se også *Agro-Nyt*, jun. '00).

Den **3. august** besøgte **Kathy Wolfe** det sydkoreanske **Institut for International Økonomisk Politik** i **Seoul**. Her fik hun lejlighed til at interviewe prof. **Yunjong Wang**, der er direktør for instituttets afdeling for international makroøkonomi og finansanliggender. Prof. Wang har fået i opdrag at forbedre den sydkoreanske regerings forslag til en videreførelse af det såkaldte **Chiang Mai**-initiativ (det var på et møde i **Chiang Mai, Thailand**, den **6. maj**, at det nye asiatiske økonomiske samarbejde blev søsat; se også *Agro-Nyt*, jun. '00).

Yunjong Wang sagde bl.a.: »Da krisen ramte **Asien** i **1997**, blev der fremlagt mange alternative forslag til erstatning for den traditionelle og barske **IMF**-kur; **Japan** foreslog eksempelvis **Den Asiatiske Valutafond**, **AMF**, og **Malaysia** havde andre ideer. Men alle forslag blev blankt afvist af **IMF** og det amerikanske finansministerium, uden hensyn til det saglige indhold. Desværre havde **Japan** ikke tilstrækkelig styrke indenfor **G-7**, og de asiatiske lande stod allerede inden krisen svagere indenfor **IMF**, end **Vesten** gjorde, og så gjorde krisen os endnu svagere. Desuden støttede **Kina** på det tidspunkt ikke forslaget om en asiatisk valutafond. Så meget hurtigt kom **Indonesien**, **Thailand** og **Syd Korea** under **IMF**-administration og kunne derfor ikke modsætte sig dens politik. Der var ingen regional enighed. Derfor var de asiatiske lande magtesløse, og **IMF** kunne gøre som den ville.«

Prof. Wang fortsatte: »I mellemtiden har **Japan** genfremsat forslaget om en asiatisk valutafond. Der var mange som troede, at tanken om en **AMF** var død, men de tog fejl. Og nu er **Kina** og **Syd Korea** med, for regionen kan ikke holde til et nyt chok. Første skridt var **Chiang Mai**-initiativet. Det var også første skridt til **AMF's** genfødsel. Initiativet består af et omfattende net af bilaterale valutaudvekslingsaftaler (swaps) og tilbagekøbs- og låneaftaler mellem **ASEAN**-landene og »plus 3«-landene **Kina**, **Japan** og **Syd Korea**. Det

朝鮮日報
The Chosun Ilbo

EIR과 이근노미스트 볼프의 만남

“한-중-일 3개국과 동남아연합(ASEAN)이 서로 협력한다면 미국과 유럽연합에 비견되는 새로운 슈퍼파워(super power)를 탄생시킬 수 있다. 지난 5월 태국 치앙마이에서 열린 아시아개발은행(ADB) 연차총회에서 이들 13개국이 모여 외환위기 발생시 서로 필요한 지원을 지원하는 ‘동아시아외환교황’을하기로 합의한 것은 그 첫 걸음이다.”

새로운 국제통화기구의 설립 필요성을 호소하기 위해 한국과 일본 등 아시아 국가들을 방문 중인 캐시 울프(Kathy Wolfe)는 2일 조선일보와의 인터뷰에서 이렇게 말했다. 그는 EIR(Executive Intelligence Review) 위성단체에서 발견되는 경제주권주의의 아시아판인 이근노미스트로 한국 말이 통하는 별 안 도는 한국판이다.

— 아시아통화기금(AMF)의 설립에 대한 견해 및 전망은?
“치앙마이에서의 13개국 합의는 미국과 유럽국가들이 좋아하는 실어 하긴 AMF로 가는 발판을 마련한 것이다. AMF는 아시아의 특성을 살리면서 세계적 통화기구의 패권을 대체한다.”

“AMF 만들어 IMF 대체해야”

Den 3. august bragte den koreanske avis Chosun Ilbo et interview med Kathy Wolfe. I det fremhævede citat under billedet kan man læse: Vi må skabe en AMF til afløsning for IMF.

betyder, at hvert enkelt land allerede har, eller senest ved udgangen af året, vil have en aftale med hvert enkelt af de andre lande om swapsfonde til støtte for deres valutaer. Til eksempel har Kina og Japan indgået en bilateral låneaf tale i størrelsesordenen **5 mia. dollars**, der ligger klar til intervention, i fald en af de to landes valutaer skulle blive udsat for angreb. Vi forsøger at opbygge bilaterale udvekslingsaftaler mellem de **13** lande til en værdi af **80-200 mia. dollars** i løbet af i år.«

»Situationen i dag er helt forskellig fra **1997**. Faktisk var det Kina, som opfandt ideen om »ASEAN plus 3«. Og så længe denne gruppe står i centrum af processen, vil både Kina og Sydkorea, sammen med Japan, afsætte betydelige økonomiske midler til oprettelsen af en asiatiske valutafond. Vi bliver nødt til at finde en måde, hvorpå vi kan fremme tilliden og samarbejdet imellem »plus 3«-landene i særdeleshed, således at Kina og Japan får lige meget at skulle have sagt i regionen. Et forslag er ideen om en fælles asiatiske valutaenhed. Hvis vi kan gøre det, vil vi blive i stand til at skabe en ny supermagt i Asien. Vi har lært meget af krisen i **1997**.«

USA'S SMINKEDE INFLATION

Et væsentligt element i forestillingen om **USA's** såkaldte »nye økonomi« er den tilsyneladende uendelige økonomiske vækst, der trods alle hidtil kendte økonomiske mekanismer ved ikke at kaste en øget inflation af sig. Fra tid til anden har det endog fået formanden for **Den amerikanske Føderalbank, Alan Greenspan**, til at fantasere om helt nye økonomiske love. I stedet burde han nok hellere se lidt nærmere på de fiksfakserier, en af hans forgængere i embedet har lavet med metoden for udregningen af den amerikanske inflation.

Den **15. august** nåede oliepriserne op på **32,8 dollars** per tønde, det højeste niveau siden **november 1990**. Fra **marts 1999** til **august 2000** er oliepriserne dermed steget med **400%**; en stigning der er direkte sammenlignelig med pristigningerne under oliekrisen i **1973-74**. Alligevel reagerede det amerikanske aktiemarked på **Wall Street** med et lige gyldigt skuldertræk, for ifølge Føderalbanken er inflationen nemlig stadig »under kontrol«.

Dette statistiske mirakel har sin rod i begrebet »kerneinflation«. Hver måned måler Føderalbanken prisudviklingen på de vigtigste forbrugsvarer, minus fødevarer og energi. Ved at holde benzin- og oliepriser samt alle priser på fødevarer ude af billedet, får man en »kerneinflation« på bare **2,3%**. Så slipper Føderalbanken heldigt nok for at hæve renten inden præsidentvalget i **november**, hvilket ellers ville have været en yderst betændt politisk sag. Tog man alle produkter, der indgår i en almindelig amerikansk families husholdning, med i beregningen, ville den virkelige inflation i det amerikanske forbrugerprisindeks, **CPI**, nå et pænt stykke over **10%**.

Ironisk nok opstod begrebet »kerneinflation« netop i perioden **1973-74**, altså sidste gang oliepriserne steg med

forbeholdt avispostkontoret

400%. Daværende formand for Føderalbanken, **Arthur Burns**, indkaldte bankens økonomer til krisemøde og forlangte, at de på en eller anden måde fik skrevet oliepriserne ud af prisindekset. Det gjorde de så. **Stephen Roach**, der i dag er cheføkonom i Wall Street-firmaet **Morgan Stanley Dean Witter**, var dengang en ung, nyansat økonom i Føderalbanken. Han skrev for nylig i et nyhedsbrev til investerings selskabets kunder: »Vi havde ingen anelse om, at vi dermed skabte den første målestok for kerneinflationen. Men **Burns** var glad. Statistik havde endnu engang triumferet. Vi havde med et kirurgisk snit fjernet et sygt afsnit af **CPI**«.

Få måneder senere, da en tørke og en rekordstor korn eksport til **Sovjetunionen** fik fødevarerpriserne til at skyde i vejret, trommede Burns atter sine økonomer sammen. »Vi kan ikke have, at Føderalbanken tvinges til at reagere på vejret«, sagde han. Og så blev økonomerne sat til at skrive fødevarerpriserne ud af beregningen over den amerikanske inflation. Senere røg både brugte biler, mobilhomes og guldsmykker samme vej. Med den nuværende sammensætning af det amerikanske forbrug, ville de ekskluderede varer og tjenester, hvis de blev genindsat, udgøre mere end **50%** af den varekurv, der anvendes til beregningen af det amerikanske forbrugerprisindeks, **CPI**, skrev Stephen Roach.

LAROCHE-DEMOKRAT VANDT

For første gang bliver **Det demokratiske Parti** repræsenteret af en kandidat fra **Lyndon LaRouches** fløj indenfor partiet ved valget til **Det amerikanske Senat** til **november**. **Den 22. august** vandt **Mel Logan** primærvalget i delstaten **Wyoming** med næsten dobbelt så mange stemmer som sin modkandidat **Sheldon Sumey**. Logan fik **16.071** stemmer mod Sumeys **8.816**. Til **november** vil Logan stå overfor den republikanske senator **Craig Thomas**, der kun har været **Wyomings** repræsentant i **Washington** i én valgperiode.

Mel Logan er lokalformand for minearbejdernes fagforbund og er velkendt i hele delstaten. Under valgkampen for søgte modkandidaten Sumey at angribe Logans forbindelser til LaRouche. Det havde tydeligvis ingen negativ virkning. Både Sumey og formanden for Det demokratiske Parti i Wyoming, **Steve Freudenthal**, har lovet at støtte Logans valgkampagne.

Lyndon LaRouche stiller ikke op som uafhængig kandidat til præsidentvalget i november, som han har gjort ved tidligere valg. I stedet satser hans kampagneorganisation på at støtte Mel Logan og andre lokale demokratiske kandidater, som vedkender sig **Franklin D. Roosevelts** tradition indenfor partiet.

AGRO-NYT udgives hver måned af **Schiller Institut**, Postboks 2613, 2100 København Ø, tlf: 35 43 00 33, Giro 564-8408, e-mail: si@schillerinstitut.dk Internet-adresse: <http://www.schillerinstitut.dk/> Redaktion: Poul Rasmussen (ansvh.), Tom Gillesberg, Percy Rosell, Thomas Vissing og Executive Intelligence Review News Service. Abonnement: 1 år - 2000 kr. 6 mdr. - 1000 kr. 3 mdr. - 600 kr.

Eftertryk kun tilladt med kildeangivelse

ISSN: 0905-3786

Eget tryk